

Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE

General Certificate of Secondary Education

205/55

ASTUDIAETHAU CREFYDDOL

MANYLEB A

PAPUR E

IDDEWIAETH

P.M. DYDD MERCHER, 20 Mehefin 2007

(1 awr 45 munud)

	Gadewch yn wag
ADRAN A	
ADRAN B	
ADRAN C	
Is-gyfanswm	
ACY	
CYFANSWM	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfr ateb 4 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adrannau **A** a **B** ar y llinellau priodol yn y llyfryn hwn.

Yn Adran **C** atebwch **ddau** gwestiwn yn y llyfr ateb a ddarperir ar wahân, ac yna rhowch hwnnw yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau sydd ar gael mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran-gwestiwn.

Cewch farciau am ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

ADRAN A

Atebwch bob cwestiwn yn yr adran hon ar y llinellau priodol.

1. (a) Ble byddech yn disgwyl cael *mezuzah* mewn cartref Iddewig? [1]

.....
.....
.....

(b) Beth yw'r *Shema*? [1]

.....
.....
.....

(c) Pam mae Yom Kippur (Dydd y Cymod) yn wyl bwysig i'r Iddewon? [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(ch) Beth yw'r *Shabbat*? [2]

.....
.....
.....
.....
.....
.....

(d) Beth mae *bat chayil* yn ei ddathlu?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) Beth yw rôl y *chevra kaddisha* pan fydd rhywun yn marw?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(e) Beth mae Iddewon yn ei olygu wrth y term Meseia?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(f) Enwch **ddwy** ran o'r *Tenakh* (Beibl Hebraeg).

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ff) Eglurwch **un** agwedd Iddewig tuag at ysgariad.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(g) Disgrifiwch rôl y fam mewn bywyd teuluol Iddewig.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ADRAN B

Atebwch **bob** cwestiwn yn yr adran hon ar y llinellau priodol.

2. Astudiwch y llun isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Bachgen yn gwisgo'r *tefillin* a'r *tallit* (siôl weddi)

- (a) Ar ba ran o'r corff byddai gwryw Iddewig yn gwisgo'r *tefillin*?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (b) Pam mae rhai dynion Iddewig yn gwisgo'r *tefillin* ar gyfer gweddi?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(c) Eglurwch pam mae'r taselau ar y *tallit* yn bwysig.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ch) Eglurwch bwysigrwydd y Talmud.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(d) Eglurwch agweddau Iddewig tuag at wrywgydiaeth.

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) ‘Mae rhyw y tu allan i briodas bob amser yn anghywir.’
Ydych chi’n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth i gefnogi eich safbwynt.

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Astudiwch y wybodaeth isod ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

'Bendigedig wyt ti, O Arglwydd, a'n dewisodd ni i fod yn bobl i ti. Rwyf wedi rhoi i ni amseroedd o lawenydd a hapusrwydd, y wledd Basg (*Passover*) hon, amser ein rhyddid, dathliad i gofio ein dihangfa o'r Aifft. Bendigedig wyt ti, O Arglwydd, a'n cadwodd ni'n ddiogel a'n dwyn yn ddiogel i'r noson hon.'

(Cymerwyd o bryd y Seder)

- (a) Beth yw Pesach?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (b) Pam roedd yr Iddewon eisiau dianc o'r Aifft?

[2]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(c) Disgrifiwch sut mae Iddewon yn paratoi ar gyfer y Pesach yn y cartref.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ch) Eglurwch sut mae synagog yn ganolfan gymunedol.

[3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(d) Eglurwch sut mae Iddewon yn dangos caredigrwydd (*gemilut hasadim*).

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(dd) 'Pesach yw'r wyl bwysicaf yn y flwyddyn Iddewig.'
Ydych chi'n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth i gefnogi eich safbwynt.

[4]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ADRAN C

*Atebwch **ddau** gwestiwn.*

Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfr ateb a ddarperir ar wahân, ac yna rhowch hwnnw yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.

- 4.** (a) Disgrifiwch y prif nodweddion mewn synagog. [4]
- (b) Disgrifiwch yr Holocaust **ac** eglurwch pam mae Iddewon yn ei gofio. [8]
- (c) ‘Nid oes angen i Iddewon fynychu gwasanaethau’r synagog.’
Ydych chi’n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]
- 5.** (a) Disgrifiwch rôl y rabbi mewn cymuned Iddewig. [4]
- (b) Disgrifiwch **ac** eglurwch y deddfau bwyd mewn Iddewiaeth. [8]
- (c) ‘Mae credoau crefyddol yn bwysicach na dilyn rheolau am fwyd.’
Ydych chi’n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]
- 6.** (a) Disgrifiwch beth sy’n digwydd mewn seremoni *bar mitzvah*. [4]
- (b) Eglurwch agweddau Iddewig tuag at atal cenhedlu. [8]
- (c) ‘Mae’n anodd i Iddewon ifanc ddilyn ffordd Iddewig o fyw ym Mhrydain.’
Ydych chi’n cytuno? Rhowch resymau neu dystiolaeth dros eich ateb, gan ddangos eich bod wedi ystyried mwy nag un safbwynt. [8]

CYDNABYDDIAETH

Examining Religions – Judaism Foundation Edition – Anne Geldart – Heinemann.